

HESAP SORMADAN OLMAZ

Siyasi gündemin hız kazandığı bir sürecin içinden geçiliyor. AKP rejimi, devlet şiddetini gevşetmeksizin iç ve dış sermayeye yeniden güven verecek hamlelere yönelme hesapları yaparken, muhalefet cephesi de RTE'siz bir yeni siyasi yapılanmanın dayanışma altyapısını oluşturmaya çalışıyor.

Siyasi iktidarın el değiştirmesi(?) olasılığında, eğer Meclis'te Anayasayı değiştirme çoğunluğu sağlanamamışsa, bir süre daha güçlü Cumhurbaşkanlığı sistemiyle gidilecek demektir. Bu, geçmiş AKP rejiminin icraatlarıyla hesaplaşmak bakımından bir fırsat da olabilir. Peki, gerçekten olabilir mi? Yeni bir otokrat peydahlanması olasılığını hiç hesaba katmadan gözden geçirmeye çalışalım.

REJİME KARŞI ÇIKIŞIN SINIRLILIĞI

Öncelikle şu soruya yanıt arayalım: Otokratik dinci rejimin bugün ülkeyi getirdiği noktada, bu rejime karşı çıkanların giderek en asgari talepler düzeyine gerilemesinin anlamı nedir?

Buna çok yönlü yanıtlar verilebilir. Biz iki yanıtla yetinelim. Birincisi, AKP bünyesinden kopanlar bile artık geniş muhalefet ittifakı içinde düşünölmeye başlanmışsa, ufkunuz AKP rejimi öncesine geri dönmekten AKP'nin başlangıç yıllarındaki sahte dünyaya geri dönmeye kadar daralabilir. AKP, baskı rejiminde öylesine ileriye gitmiştir ki artık AKP ve RTE'nin hegemonyasından kurtulmak dışında bir politik amaç, ufku sınırlı ve ürkek muhalefet açısından adeta "safları bozmak", "hedeften sapmak" olarak suçlanır duruma gelmiştir. Sözde "güçlü parlamenter rejime dönüş"ten başka ne hedefiniz olabilir ki?

İkincisi, eğer mevcut ekonomik sistemle ilgili temel itirazlarınız yoksa (ki Meclis içi muhalefetin böyle tasalarının olmadığı görölüyor; HDP de son kurultayından itibaren dış ekonomik odakları huylandıracak talepleri ağzına almıyor), AKP rejimini aşmak muradınız yalnızca siyasal/yönetmel rejimin dönüştürölmesi alanına sıkışıyor demektir. Bu da, dış ekonomik güç odaklarının, neoliberalizmin kurumsal yapısını tahkim etmek bakımından destekleyecekleri bir konumlanmadır. Yeni dönemde denkleme IMF'nin de girişine kimsenin itirazı olmayacaktır ama

asıl olan, dış ekonomik odakların (emperyalizmin) talepleriyle uyumlu bir yapılanmanın sağlanması veya zaten bu doğrultuda olan yapının küçük düzeltmelerle sürdürülmesidir.

Ne gibi düzeltmeler? 11 Kasım'da CHP Ekonomi Masası'nın medyanın ekonomi temsilcileriyle yaptığı toplantıda bir soruyu yanıtlayan bürokrat kökenli bir parti yöneticisine göre, 'yürütmenin gücünün sınırlandırılması için sadece güçler ayrılığını yetmez; TCMB ve diğer ekonomik kurulların siyasi iktidara karşı bağımsızlığını sağlayarak da yürütmenin sınırlandırılması gerekir'. Birgün'den Ozan Gündoğdu bu sorunlu yanıtın üzerine yeni bir soruyla gitti: 'İktidarın, her kademedede militan ve liyakat-dışı bir kadrolaşması söz konusu olduğuna göre, bağımsızlığı yeniden tesis etmeden önce bu kurulların kadro yapısını değiştirecek misiniz?'. Genel Başkan buna tereddütsüz bir yanıt verdi: 'Bürokrasi su gibidir, bulunduğu kabın şeklini alır; dolayısıyla, liyakat sorunu yoksa bizim mevcut kadrolarla çalışarak bu kurulları daha bağımsız yapmamızda bir sakınca olmayacaktır'. Bu yanıt belki çok netti ama aynı netlikte değerlendirme sorunları içeriyordu.

Siyasal/yönetimsel düzlemde bakılırsa, kendi rejimini inşaaya girerken militan bir kadrolaşmaya giden AKP tarikatlar koalisyonunu, sıradan bir düzen partisi olarak görmek ve iktidarın el değiştirmesi halinde bu kadrolarla yola devam edilebileceğini düşünmek, eğer millet ittifakına ve potansiyel adaylarına mesaj değilse, siyasi naiflikten başka birşey değildir. AKP'nin devlet yapısındaki olağandışı tahribatlarını yok saymak ve 1960'lar, 1970'ler, hatta 1990'lardaki iktidar değişimlerinde görüldüğü gibi bürokrasinin hızlı uyum yeteneğine güvenmek, eğer bir hayal dünyasında yaşamaya tekabül etmiyorsa, somut durumun somut tahlilinden ne kadar uzağa düştüğünün bir ifadesidir. Bunun bir siyasi taktik olarak tasarlanması dahi bugünkü siyasetin mantığına aykırıdır. Tarikat bağlantılarıyla ve lider sultasıyla kariyer yapılan bir düzen kuran ve son olarak mafya liderlerini dahi kendi karalama siyasetinin piyonu olarak kullanan bir iktidardan bahsettiğimizi hiç akıldan çıkarmamak gerekiyor.

İşin özü ise şudur: Kurulların ülke iktidarına karşı bağımsızlığının sağlanması ama uluslararası finans kuruluşlarının denetim ve müdahalelerine açık olması, 1990'lardan itibaren IMF/DB gibi kuruluşların ekonomik anayasa düzlemine yükselttikleri bir dayatmadır. Türkiye'de 2000-2002 sürecini yetişkin bir yaşta yaşayanlar bunu doğrudan gözlemle de öğrenmişlerdir.

NİÇİN HESAP SORMAK?

Eğer yukarıdaki analizin öngördüğü koşullar geçerli olacaksa, AKP döneminin hesabını sormanın da bir siyasi imkansızlık çemberi içine girebileceği kolayca tahmin edilebilir.

"Millet ittifakı" genişledikçe ayak bağıları da çoğalacaktır. Ama biz sorgulamamızı, "bu muhalefet yapısı niçin iktidardan hesap soramaz" noktasında bırakmayıp "niçin hesap sorulmalı" sorusununa odaklanalım.

-AKP rejimi şimdiden iktidarda 18 yılını doldurmuştur; 21'inci yılına ulaşması da mümkündür. Bu süre, Cumhuriyetin kurucu liderinin önderlik ettiği tarihsel dönüşümler dönemini (1923-38) şimdiden hayli aşmıştır. İktidardaki dinci siyaset, Cumhuriyetin kurucu değerlerinin içinin boşaltılması; gelişimci anayasal sürecin sona erdirilmesi; tek adamda cisimleşen hukuki/fiili bir monolitik iktidar yapısının kurulması; eğitimde, kamu yönetim birimlerinde, kollukta, yargıda dinci ve liyakat dışı bir yapılanmanın oluşturulması ve benzeri yönelişlerle Cumhuriyet yıkıcılığında tahripkar bir rol üstlenmiştir; böylece mevcut Anayasa bakımından bile anayasaya karşı işlenen suçların odağı haline gelmiştir. Kendi oluşturduğu Anayasa'ya bile tam olarak uymayan, Cumhurbaşkanı'nın tarafsızlık yeminini hiçe sayan, anayasal yargıyı tâlileştiren, bu arada yürürlükteki yasaların lafzına ve ruhuna aykırı çok sayıda icraatta bulunan iktidarın siyaset tarzı, tam bir hukuksuzluk haline denk düşmektedir.

-Anayasa'nın 6'ncı maddesinin "Egemenliğin kullanılması, hiçbir surette hiçbir kişiye, zümreye veya sınıfa bırakılamaz. Hiçbir kimse veya organ kaynağını Anayasadan almayan bir Devlet yetkisi kullanamaz" açık hükmüne rağmen, egemenliğin kullanılmasını tek bir kişiye bırakan, tarikatların devlet içinde yapılanmasını kolaylaştıran, onları egemenliğin kullanılmasına ortak eden, "ne istedilerse veren", devletin en yüksek sırlarının saklandığı "Kozmik Oda"yı CIA maşası tarikata açan, onun militanlarının TSK'da yuvalanıp kariyer basamaklarını hızla tırmanmasını kolaylaştıran ve 15 Temmuz 2016'daki askeri darbe girişiminin yolunu açan bir iktidar, açık anayasal suçlar işlemiştir. Bunların hesabı kesinlikle sorulmak zorundadır. Sorulmazsa, benzeri Anayasa dışılıklar için yol açılmış olunur; dolayısıyla bu bir siyasi tercih konusu olamaz.

-Anayasa 138, 139 ve 140'a aykırı olarak yargı bağımsızlığına yapılan müdahaleler; şimdi terör örgütü olarak adlandırılan ama zamanında yargısız infazın sopası olarak kullanılan Fethullahçı yapılanmanın yol açtığı hukuk cinayetleri; bugün de sürdürülen hukuksuz gözaltı ve tutuklamalar, iddianamesiz/dayanaksız suçlamalar veya gizli/yalancı tanıklara dayalı uzun ve işkenceye dönüşmüş haksız tutuklamalar ve mahkumiyetler, mutlaka devr-i sabık yapılarak masaya yatırılmak zorundadır. Aksi durumda, yargıyı siyasetin baskı aracı olarak kullanmanın meşrulaştırıldığı daimi bir hukuksuzluk cehennemi kanıksanmış olur.

-2015 yılında Suruç'tan başlayıp Ankara'da zirveye ulaşan toplu katliamlar ve benzerlerine göz yumulup yumulmadığı; siyasi hedefler için bir kazanca tahvil edilip edelmediği; IŞİD gibi dinci tedhiş örgütlerine müsabaha gösterilip gösterilmediği; bu katliamların soruşturmasının layıkıyla

yapılıp yapılmadığı ve gerçek sorumlulara ulaşıp ulaşılmadığı gibi toplumu sarsan konularda mutlaka geriye dönük soruşturmalar açılmalı, TBMM araştırma komisyonları aynı amaçla harekete geçirilmeli, ihmali/kastı görülen kamu yöneticilerinden hesabı sorulmalıdır. Aksi takdirde, yeni katliamların kapısı hep açık kalacaktır.

-Belediyeler üzerinde merkezi yönetimin idari ve mali vesayet yetkilerinin keyfi ve ayırımcı bir biçimde kullanılması; seçilmiş belediye başkanlarının politik tercihlerle görevlerinden alınması; yerlerine usulsüz kayyım atamaları yapılması ve benzeri konulardaki dosyaların ilerde açılması şarttır.

-Baroların (ve diğer kamusal meslek örgütlerinin) parçalanarak iktidar güdümüne sokulma baskılarının yapılması; Cumhurbaşkanına hakaret davalarının suskun bir toplum yaratmanın baskı aracına dönüştürülmesi; merkez medyanın iktidarın güdümüne sokulması için kamu gücünün ve kaynaklarının kullanılması; bağımsız medyaya her türlü hukuk dışı yaptırımın uygulanması; RTÜK'ün iktidarın baskı aracına dönüştürülmesi; bu ve benzeri eylemlerle Anayasanın birçok hükmüne aykırılık oluşturulması, mutlaka geriye dönük olarak sorgulanmak durumundadır.

EKONOMİK NİTELİKLİ SUÇLAR

Ekonomik nitelikli suçlar veya suç olabilecek uygulamalar daha az sayıda değildir. Üzerine gidilmesi gerekenlerden bazılarını sıralayalım:

-Kamu kaynaklarının kamu yararını gözetmeden savrulması; yolsuzlukların üzerine gidilebilmesinin adli ve idari düzeneklerinin çalıştırılmaması veya çalışmalarının engellenmesi; denetim düzeneklerinin tasfiyesi veya ciddi işlev kaybına uğratılması; özelleştirmelerin kamu yararına aykırı biçimler alması; İhale Kanunu'nun kalbura döndürülmesi ve 21/b maddesinin istisnai olmaktan çıkarılmasıyla bir kayırma/yolsuzluk düzeninin oluşturulması; Yap-İşlet-Devret ve Kamu Özel İşbirliği uygulamalarının önemli kamu zararlarına yol açması; Varlık Fonu'nun aile şirketi gibi yönetilmesi ve birçok başka kamu varlığında olduğu gibi TBMM'nin denetiminden kaçırılması gibi kamuoyunun sorguladığı konular, mutlaka geriye dönük olarak soruşturulmalıdır.

-TBMM'nin yasama ve denetim rolleri bakımından marjinalleştirilmesi, bütçe hakkının yok

edilmesi; anayasanın "sosyal devlet" tanımına aykırı bir yola girilmesi; Anayasanın 73. maddesi çiğnenerek aşırı yükleme yapılan dolaylı vergilerle merdiven altı üretimin teşvik edilmesi ve yüzlerce yurttaşın sahte içkilerden ölümüne neden olunması; TCDD'nin ehliyetsiz ellere bırakılması ve yeterli kaynak ayrılmamasıyla, iktidarın ölümlü tren kazalarının baş sorumlusu durumuna gelmesi; deprem vergilerinin amacı doğrultusunda kullanılmamasıyla, imar aflarıyla, talancı kent yapılanmasıyla afetlere kapı aralanması ve buna benzer hoşgörülmesi mümkün olmayacak sorumsuzluklar, eğer geleceği sağlıklı bir biçimde inşa etmek istiyorsak geçmişe dönük olarak sorgulanmalıdır.

-İslamcı tedhiş örgütlerine ve Suriye'ye ilişkin çifte standartlı, mezhepçi dış politikaların sonucu olarak milyonlarca sığınmacının Türkiye topraklarına yerleşmesinin yol açtığı yüklü ekonomik ve sosyal faturaların sorumluluğunu taşıyanlardan siyaseten ve hukuken hesap sorulması şarttır.

-Kuşkusuz suçların en kapsamlısı emekçi kesimler aleyhine işlenenlerdir. Emekçilerin maruz kaldıkları "olağan" iş cinayetleri, işçilerin pandemi koşullarında -üstelik yeterli önlem alınmadan- çalışmaya zorlanmalarıyla, toplu cinayetlere dönüşmüştür. İktidarın, pandeminin tetiklediği istihdam krizini "ücretsiz izin"e geçiş / işçinin haklarına saldırmak için fırsat bilip aşırı sömürü koşullarını hazırlaması; hak arama eylemlerini, sendikaların grev kararlarını yargı ve kolluk zoruyla baskılaması; İşsizlik Fonu'nun daha fazla yağmalanması dışında "çözüm" üretmemesi, vb. Anayasanın 2. maddesinin doğrudan ihlali anlamındadır. AKP sonrası düzen, diğerleri bir yana, eğer bu emek karşıtlığının hesabını sormaz ve yüzünü emekten yana dönmezse hiçbir şeyi değiştirmeyecek demektir.

SONUÇ

Bu yazı için bir sonuç yazılacaksa, tehlikenin büyüklüğüne işaret edilmesi gerekir: AKP'den miras kalacak otokratik sapmalar temizlendikten, görece daha saydam/daha denetlenebilir bir kamu yönetimi oluşturulduktan sonra bugünün dinci ideolojisinin Cumhuriyetçi ideolojiyle kısmen harmanlanarak yeni bir sentez oluşturma olasılığı ciddi bir tehdit olarak önümüzde durmaktadır. Cumhuriyetçi/Kemalist "aşırılıklardan", "laiklikten" arındırılmış bir sözde "demokratik Cumhuriyetçilik" ile vurguları yumuşatılmış bir dinciliğin kolkola gireceği bir geri Cumhuriyetçi sentez, eğer gerçekleşirse, kimin başarısı olacaktır? Bu yazının bütünüyle birlikte düşünüldüğünde, AKP'nin dinci ideolojisinin iktidarda kendine daimi bir yer açtığı bir gerici sentez oluşacaksa, bunu iktidarın başarı hanesine yazmak gerekecektir. Dinci siyasetin meşrulaştırılması, Cumhuriyet'in laiklik ekseninden daimi olarak kaymasıyla gerçekleştirilebilecektir. Bu, geleceğin Cumhuriyetini laik, sosyal bir demokratik hukuk devleti temelinde ve emek eksenli olarak inşa etmek isteyenler bakımından kabul edilmesi mümkün olmayan bir sonuç olacaktır.

Sosyalist solun kritik önemi tam da buradadır. "Hesap sorma"yı tüm boyutlarıyla gündemde tutmayı, asla peşini bırakmamayı yalnızca sosyalist sol üstlenebilir ve sürdürebilir durumdadır. Bu görev, dünyaya soldan bakanların vicdanı olmayı aşan bir şeydir. Sosyalist sol, iktidarın türevleriyle uzlaşma/ sistemle bütünleşme eğilimlerine cepheden karşı çıkarken, halkı ve ilerici kitleleri asgari taleplerle yetinmeye razı etmeye, onları pasifize etmeye yönelik politikaları da sürekli teşhir ve mahkûm etmek zorundadır. Bununla da yetinmemek ve tüm toplum kesimlerini emeğin cumhuriyetini kurmaktan başka çıkış yolu olmadığına ikna etmek ve örgütlemek sorumluluğu altındadır.

www.birgun.net/haber/hesap-sormadan-olmaz-323793